

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite. Innspill KDD Prop. 1 S (2025 - 2026)

Norsk forening mot støy arbeider for å redusere støyplager i Norge, fremme livskvalitet, bomiljø og folkehelse. En målsetting som godt kunne ha vært forpliktende og skrevet inn i Kommunaldepartementets budsjett. Men der finnes ikke denne ambisjonen eller ordet støy - enda departementet har en del av myndighetsansvaret for støy i Norge. Støyforeningen mottar årlig ca 2500 henvendelser fra støyplagete nordmenn som vil vite om rettigheter og tiltak mot støy. Mange frykter for helsen. SSB rapporterte i 2021 at 2,1 millioner nordmenn er plaget av støy fra omgivelsene på et nivå med helserisiko, dvs. støy over 55 dBLden .¹

I februar 2024 ble det publisert en metaanalyse av internasjonal forskning de siste ti årene om støy og evidensdokumenterte helsekonsekvenser ². Analysen dokumenterer bl.a hjerte- og karsykdommer, fatale slag, blodpropp, fremskyndet demens, kognitive konsekvenser, utvikling av skadelige biologiske mekanismer i kroppen.

I dag bor titusenvise barn i Norge i støysoner med helserisiko. Trass i Kommunaldepartementets viktige rolle mht. støy, som forvalter av plan- og bygningsloven og med sterke føringer for bokvalitet, planutvikling og arealbruk i Norge, adresserer ikke budsjettet støy- og luftforurensingsproblematikk.

«God arealplanlegging (lokalisering og utforming av bebyggelse, støykilder og terreng) er det mest kostnadseffektive tiltaket for å forebygge fremtidig helsetap som skyldes støy. I tillegg er det behov for avbøtende tiltak for eksisterende støykilder, for å forbedre støysituasjonen og redusere negative helsekonsekvenser for dem som allerede er utsatt for støy.» Sitatet kommer fra et aktuelt og lovende forslag om nye nasjonale støymål og indikatorer for støy, levert av Miljødirektoratet og Folkehelseinstituttet. Det er vanskelig å se mål om å ta ansvar for støy i kommunaldepartementets budsjettforslag.

1. Satsingområde (s.11)

Budsjettet vil legge til rette for «eit sterkt og velfungerande kommunesystem» som skal gi vekst og utvikling i distriktene. Gode miljøfaglige avgjørelser er en viktig forutsetning for bærekraftig utvikling. Plan- og bygningsloven har et kvalitetsformål. Men vi ser ofte eksempler på at kommunene ikke er i stand til å ta grundige støybeslutninger eller kontrollere kvaliteten i støyutredninger som er levert av tiltakshavers innleide konsulent. Dette er en stor miljørisiko for naboene til utbyggingstiltaket, og for dem som skal bo i det nye prosjektet. Derfor støtter Støyforeningen utsagnet «Regjeringa meiner at interkommunalt samarbeid er heilt nødvendig for at mange kommunar skal kunne løyse oppgåvene sine. Departementet vil derfor greie ut korleis regelverket kan legge betre til rette for at kommunar kan samle fleire oppgåver og tenester i samarbeid....» Slik felles løsning må også besitte kompetanse om støy, luftforurensing og helserisiko.

1.2 Ein aktiv bustadspolitikk s.12)

Forslaget til nye statlige retningslinjer, med større differensiering mellom byregioner og distriktsområder, må ikke svekke borgeres rett til gode boomgivelser, med betryggende lyd miljø. Derfor vil vi advare mot ubalansert utvikling i retning av å «forenkle og effektivisere» prosesser for plan og bygg, om dette skjer ved å ofre miljøkvalitet mht. støy, luft og lys. Vi har

¹ <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/flere-utsatt-for-stoy-ved-boligen>

² <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213231723003968?via%3Dihub>

sett utredninger levert av byggenæringen som fremmer noe man må kalle fjerderangs boligkvalitet med hensyn til støy. Vi savner troverdig, transparent dokumentasjon av påstander om at miljøkrav representerer en vesentlig fordyring av nye boliger.

Kapitlet lider under at støyutfordringen ikke omtales. Bærekraftig utvikling må også inkludere satsing mot støy. Boliger må dessuten ha gode akustiske egenskaper. Det er på tide at direktoratet for byggkvalitet implementerer den nyeste Norsk Standard 8175 (2019) om lydforhold i boliger som referanse for Teknisk forskrift. Da vil en vesentlig svakhet mht. lavfrekvent støy som alle nye norske boliger i lydklasse C har innebygget, ikke prege fremtidig norsk boligbygging.

1.3 Ein bærekraftig arealpolitikk

(s. 14) Regjeringens ønske om forenkling i alle ledd i plan- og bygningsprosessen. Vi ser at departementet ønsker å finne rammer som begrenser adgangen til innsigelse. Vi advarer mot tiltak som svekker borgernes rett til gode støymiljøløsninger, som boligkjøper eller som nabo til utbyggingsprosjekter. Dette er ikke minst viktig så lenge kommunene ikke besitter god nok kompetanse til kvalitetskontroll av konsekvensutredninger, og heller ikke har ferdigheter til å tilpasse seg nye statlige planretningslinjer.

Dokumentasjon av støy er avgjørende for å nå frem overfor støyeier, eller få hjelp/tiltak fra offentlige instans. *Kostnadene* ved å etablere slik dokumentasjon ved støyutredning hindrer mange nordmenn som vil finne en løsning. Kommunene bidrar lite med dette.

Støyforeningen hjelper så mange vi kan. Vi ber om at komiteen bidrar til en ordning som sikrer at vanlige folk kan få dokumentert støy.

Interkommunale plankontor kan være et viktig grep for å styrke tilgjengelig kompetanse i distriktene. Det er behov for tilgjengelig støykompetanse ved alle interkommunale plankontor.

For videreutvikling av bolig- og bygningspolitikk er det viktig å sikre et kvalitetspreget bo- og oppvekstmiljø som forebygger helserisiko, og som tar hensyn til støy både i arealutvikling og i bygningskvalitet. Det må også være innretning i kap 581 og kap 590 **(s. 104/108/125)**

Kap 554 Kompetansesentre distriktsutvikling (s 73)

Kompetansesentre for distriktsutvikling kan ha regional kompetanse for støy-, miljø- og helsekartlegging og konsekvensanalyse i forb. planlegging, sammen med egen regional folkehelsekoordinator for å sikre gode bomiljøer. Støyplankompetanse må være en del av distriktsentrenes leveranser.

Kap 590 Planlegging byutvikling (s. 125)

Vi vil understreke at planleggingen av vårt fremtidige fysiske miljø - inklusiv lyd miljø - er en av våre viktigste oppgaver med konsekvenser for flere generasjoner. Økningen i antall støyutsatte viser klart at dagens praksis ikke ivaretar folkehelse eller samfunnsikkerhet.

Det er en menneskerett å ikke bli eksponert for helserisikabel støy. Byvekstavgifter må ha en tydelig komponent som tar sike på å redusere støy

Nullvekstmålet betyr IKKE reduksjon av støyplager. Den opprettholder eksisterende støyplage.

Vedr. Bærekraftsmål kap 8 (s.148)

Uansett planlegging oppnås det ikke bærekraftige byer og god oppvekstmiljøer uten tiltak som gir en betydelig reduksjon i støy- og luftforurensing. Godt, trygt lyd miljø er en

1963-2023, 60 ÅR FOR DIN HELSE

menneskerett. Det er en forutsetning for trygge bomiljøer, livskvalitet og god folkehelse.

Ulf Winther (sign)
generalsekretær

Steven Gersh (sign)
seniorrådgiver